

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2951/2021
29.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ са ..., ВВ из ..., ГГ са ... и ДД из ..., чији су заједнички пуномоћници Желимир Џамбић и Марко Пантовић, адвокати из ..., против тужене Општине Чајетина, коју заступа Општински правобранилац Сениша Булатовић, ради накнаде, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 524/21 од 10.03.2021. године, у седници већа одржаној 29.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 524/21 од 10.03.2021. године, у односу на тужиоце АА и ДД.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 524/21 од 10.03.2021. године, у односу на тужиоце ББ, ВВ и ГГ.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу П 1478/19 од 21.12.2020. године, првим ставом изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и обавезана тужена да на име фактички заузете кат. парцеле број .., по култури ливада 7. класе, површине 0,18,48 ха и шума 7. класе површине 0,08,01 ха, уписане у лист непокретности број .. КО Чајетина, тужиоцу АА и ДД исплати износе од по 5.190.741,99 динара, а ББ, ВВ и ГГ, износе од по 1.730.247,33 динара, све са законском затезном каматом по Закону о затезној камати, од дана пресуђења до исплате. Другим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцима солидарно накнади трошкове парничног поступка у износу од 952.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 524/21 од 10.03.2021. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20), па је нашао да је ревизија неоснована у односу на тужиоце АА и ДД.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су сувласници катастарске парцеле број .., по култури ливада 7. класе, површине 0,18,48 ха и шума 7. класе површине 0,08,01 ха уписане у ЛН број .. КО Чајетина, и то АА и ДД са уделима од по 3/9, а ББ, ВВ и ГГ са уделима од по 1/9. Планом генералне регулације насељеног места Чајетина са насељеним местом Златибор – прва фаза („Службени лист Општине Чајетина“ број 2/2012 са изменама и допунама), наведена катастарска парцела предвиђена је за јавну саобраћајницу и изграђен је пут који је делимично асфалтиран и то приликом изградње улице према насељу ..., када је дошло до заузећа наведене парцеле тужилаца. Део асфалтиране површине наведене кат. парцеле је површине 751 м², и тужиоци ни на који начин не могу да га користе, а са источне и са западне стране од асфалтираног пута постоји земљиште, које на лицу места представља земљану површину, тако да укупна површина дела који није под асфалтом је 1.898 м², а укупна површина заузетог земљишта 2.649 м². Оценом налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке, вредност кат. парцеле број .. ван граница Градског грађевинског земљишта износи 15.572.225,97 динара, односно вредност м² је 5.878,53 динара. Према извештају Пореске управе Чајетина, тржишна вредност за м² је 3.400,00 динара. Поступак експропријације у вези предметне парцеле није вођен, нити је тужиоцима исплаћена било каква накнада за фактички одузето земљиште.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали тужену да тужиоцима исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта, у износу од 15.572.225,97 динара са припадајућом законском затезном каматом, сходно одредби члана 277. Закона о облигационим односима.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије, између осталог, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1.) као и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2.).

Из наведене уставне одредбе произлази да дозвољено одузимање права својине, које не представља повреду права на имовину, постоји само када су кумулативно испуњена два услова: да је учињено у правном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 1. тачка 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“, број 72/09...121/12) прописано је да површина јавне намене јесте простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне

намене или јавних површина за које је предвиђено утврђивање јавног интереса, у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др.).

Одредбом члана 10. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11... 88/13) поред осталог прописано је: добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу овог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и др.) (став 2), да свако има право да добра у општој употреби користи на начин који је ради остварења те намене прописан законом, односно одлуком органа или правног лица коме су та добра дата на управљање (став 4) и да добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев државних путева II реда, који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута I и II реда) и тргова и јавних паркова, који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе (став 7.)

Предметна парцела је Планом генералне регулације насељеног места Чајетина са насељеним местом Златибор – прва фаза („Службени лист Општине Чајетина“ број 2/2012 са изменама и допунама), намењена за јавну површину – улицу и фактички је земљиште приведено намени пошто се користи као улица – јавни пут у насељу који саобраћајно повезује делове насеља (члан 2. тачка 12. Закона о јавним путевима), чиме је извршена фактичка експропријација која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта односно његовом изузимању из поседа, што је овде случај.

Имајући у виду наведено, а како је предметно земљиште приведено намени у складу са планским актима и по закону постало јавна својина, тужиоци АА и ДД, као сувласници тог земљишта, не могу да трпе штетне последице непоступања надлежног органа туженог који није спровео управни поступак и није донео решење о експропријацији које би било основ за исплату новчане накнаде тужиоцима.

Наиме, тужени је обвезник исплате накнаде јер се спорне парцеле на којима су тужиоци АА и ДД и даље уписани као сувласници, користе као улицу - добро у општој употреби и у јавној својини, на којем тужени има право својине у складу са чланом 10. став 7. Закона о јавној својини. Висина ове накнаде, која тужиоцима припада на основу члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију и на основу члана 58. Устава Републике Србије, одређена је према тржишној вредности земљишта према налазу и мишљењу судског вештака који су судови прихватили, а тужени није предложио ново вештачење у смислу члана 271. ЗПП.

Имајући изложено у виду, нису основани ревизијски наводи туженог о погрешној примени материјалног права, засновани на ставу ревидента да није обвезник накнаде јер се у конкретном случају не ради бесправном одузимању имовине. Тужени је титулар права јавне својине на спорном земљишту које је фактички (без правноснажног решења о експропријацији, односно изузимању из поседа) претворено у добро у општој употреби - улицу, а исто је за такву намену предвиђено и одговарајућим планским актом.

Неосновани су наводи ревизије којима се оспорава правилна примена материјалног права. Ово тим пре што се у ревизији понављају наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које овај суд у свему прихвата. У преосталом делу ревизија оспорава правилност утврђеног чињеничног стања и ставала примедбе на оцену доказа из члана 8. ЗПП, због којих се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије на основу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужене у односу на тужиоце ББ, ВВ и ГГ није дозвољена.

Према одредби члана 403. став 3. Закона о парничном поступку, ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради исплате накнаде поднета је 18.11.2019. године. Вредност предмета спора побијаног дела за тужиоце ББ, ВВ и ГГ износи по 1.730.247,33 динара, што према средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе који је износио 117,4333 динара за један евро, представља динарску противвредност 14.733,87 евра. Пошто вредност предмета спора побијаног дела за ове тужиоце који нису јединствени супарничари у смислу члана 210. ЗПП, па се оцена дозвољености ревизије цени у односу на сваког од тужиоца појединачно, не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, ревизија тужене у том делу није дозвољена у смислу члана 403. став 3. ЗПП.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд на основу члана 413. ЗПП, одлучио је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Марина Милановић, с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**